

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 4 (72), august 2012

 EML
EESTI MESINIKE LIIT

Elva mesinduspäeva muljeid

Tegevjuht teavitab

Eesti mesinduse ajaloost II

Karksi-Nuia V Meefestival

**Aimar Lauge
uuest mesindusprogrammist**

ESIMEHE VEERG

Augustikuu tekitab mesinikes erinevaid emotsioone. Pessimist rõhutaks nukralt, et järjekordne meesuvi on igavikku hääbumas, meesaak oli niru ja mesilased pahurad ning olümpiamängud on ka läbi ja Eesti sportlastel jäigi olümpiakuld koju toomata. Optimist jälle kinnitaks reipalt, et kaunivärviline sügis ja lumine jõuluaeg on peatselt kätte jõudmas, kliendid lausa tormlevad kodumaist mett ostma ja olümpiamängudelt toodi seekord Eestisse koguni 2 medalit. Igaühel on õigus oma hinnangule ja arvamusel, kui seda just poolvägisi ka teistele peale ei suruta.

Kalender kinnitab tundetult, et augustikuuga on suvi tõepoolest lõpusirgele jõudmas. Eelmised suved hellitasid mesinikud ära pikkade soojalainete ja üsna meeldivate või lausa rekordiliste meesaakidega. Tänavu oli vaid juuliku alguses nädalajagu tõelist suveleitsakut, kus termomeetri näit tõusis kolmekümne pluss-pügala piirile. Ülejäänud suveaja kujundasid suures osas päevad, kus kahekümne kraadi päevasooja juures kas lihtsalt pilvitas või ka vihmutas. Mõnel pool Läänemaal ja saartel neil sajapäevil aga lausa uputas.

Sellistes ilmaoludes jäid tänavused meesaagid eelmise aastaga võrreldes enamasti mõnevõrra tagasihoidlikumaks. Pole põhjust imestada ega vihastada – just selline ongi ju meie kliimavõõrte tüüpiline keskmine mesindussuvi. Tibusid loetakse kokku sügisel – lõpliku hinnangu ja kokkuvõtte mesindushooajale ja meesaagile saab anda vast oktoobris-novembris. Usun siis-

et Eesti meetarbijate soovid kodumaise mee järele suudame ka tänavu rahuldada, ja importmee tugevnevat pealetungi pole siis põhjust paaniliselt karta.

Mesinikel on praegu käsil mesilasperede talveks ettevalmistamine ja söötmine. Paljudes

Foto: Aimar Lauge

mesilates on eelmise talve mesilasperede hukkumise või mesilaste kadumise haavad veel üsna värsked. Mida siis nüüd talveks valmistudes targemini toimetada, et uuel talvel suuremaid hädasid vältida? Vötmesõnadeks on kahtlemata tugevad terved mesilased, piisavalt kvaliteetset talvesööta ja hästikorraldatud kuiv talvepesa.

Talvemesilaste tervis ja elujõud peaks olema nii tugev, et

nende elukaar ulatuks poole aastani ja tooks mesilaspere sügisest kevadesse. Kui augustis ja septembris munetud haudmest kasvavate talvemesilaste arengutsükli rikuivad rohked varroalestad koos viirustega, siis võib mesilaste elukaar jääda vaid kuu-paari pikkuseks. Sellised mesilased lendavad juba oktoobris-novembris tarust välja surema ja mesinik leiab enne talve saabumist eest täis söödakärgedega, kuid mesilastest tühja taru.

Siit siis lahendus: juba augustis (või vajadusel varemgi) tehtav piisavalt tõhus varroatoosiravi. On ka oluline vaheldada aastati kasutatavaid varroatoosiravimeid, et lestad ei jõuaks pikema perioodi vältel ühe ravimiga harjuda – tekib resistentsus ja ravim ei toimi enam. Sealjuures loodab mesinik ravi tehes heauskselt, et on varroalestad rajalt maha võtnud, kuid järgnev mesilaspere sügis-talvine hukkumine seab ta silmitsi karmi tööga. Kui jääda lootma, et varroalestaga võitlemiseks piisab oktoobri lõpus või novembris kärjetänavas asuvatele mesilastele oblikhappe suhkrulahuse tilgutamisest, võib see osutada hilinenuks – mesilased on selleks ajaks juba läinud.

Teine häda mesilaste talvitumisel võib tekkida talvesööda kristalliseerumisest. Tänavu eri aegadel vurritatud mesi näib paljudel juhtudel tavalisest kiiremini kristalliseeruvat. Kui nüüd talvepesas kobardunud mesilaste kohal olev kärje meevöö peaks kristalliseeruma, siis võib selline pere meevarude kõrval nälga surra – talvel ei suuda nad kristalliseerunud mett tarvitada.

Talveks antud suhkrusööta ja mesiniku poolt sobivalt ümberseatud meekärgedega talvepesa peaks olukorda parandama.

Mesilaste üldise tervise ja sügis-talvise suremuse üheks mõjutajaks arvatakse taimekaitsevahendite ja mesilaste ravimite võimalike jääkide esinemist mees, õietolmus ja suiras. Kahjuks on selle teemaga kogu maailmas seni veel vähe tegeldud. EML on seisukohal, et selliseid uuringuid tuleks võimalikult varsti alustada nii Eestis, meie mesilate baasil, kui ka laiemalt naabermaades. Loodame, et EMLi algatusel käivitub Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu liikmesorganisatsioonide koostöös asjakohane ühine uuringuprogramm. Selleks tuleks koostada vastavad

projektid ja otsida uuringute projektipõhise rahastamise võimalusi, kasutades ka Euroopa Liidu võimalikke rahastamisvõimalusi. EML ootab abiks kaasa tulema neid mesinikke ja mesindushuvilisi, kes soovivad ja suudavad selle projekti algatamiseks ja õnnestumiseks oma osa anda.

Mesinikud on enamasti tegusad ja optimistlikud, oskavad hästi tööd teha ja sobival ajal ka mõnusalt pidutseda. Sügisel on vast suvest vähem tööpinget, ja siis on aega meenutada, et Eesti Mesilaste Pidajate Selts asutati aastal 1902 ning EML selle mesinike ühingu järeltulijana aastal 1992. Seega on aasta 2012 juubeliaasta, mida püüame üheskoos väarikalt meeles pidada ja novembrikuus tähistada.

Ilusat ja piduhõngulist Eesti organiseeritud mesinduse juubelisügisest soovides

Aleksander Kilk

OOTAME FOTOSID 2013. AASTA "MESINIKU KALENDRISSSE"!

Käes on aeg hakata tegema järgmise aasta "Mesiniku kalendrit". Nagu eelmisel aastal, kogume kalendrisse seegi kord fotosid kõigest mesinduse ja mesilastega seonduvast läbi terve aasta; kevadel, suvel, sügisel ja talvel.

"Mesiniku" toimetuse ootab teie pilte JPG-, TIF- või PDF-formaadis (soovitavalt resolutsiooniga ca 300 ppi) meiliaadressil: linask@neti.ee.

Buckfast

Tõumesila

**Mesilasemade ja
Mesilasperede müük**

Foto: Aimar Lauge

+372 5119 658

info@buckfastbee.ee

www.buckfastbee.ee

Eesti mesinikud Leedus

TEGEVJUHT TEAVITAB

Alustuseks tahan öelda, et mul pole enam aastaid nii kiiret ja põnevat suve olnud. Ja seda tänu Eesti Mesinike Liidule ☺. Ma ise tunnen, et olen nüüd meie organisatsiooni töösse ja tegevistesse juba "sisse elanud", kuid õppimist on mul veel väga palju. Selles osas loodan ikka teie abile. Aitäh kõigile, kes on mind seni aidanud: viies mind kurssi erineva infoga, teinud omapoolseid ettepanekuid tegevuste läbiviimisteks ja loomulikult selgitanud mulle ka mesilaste hingeelu. Nüüd siis minupoolne tagasiside teile, mida on tehtud ja millised on plaanid.

TOIMUNUD OLULISEMAD TEGEVUSED ALATES EELMISE LEHENUMBRI ILMUMISEST JUUNIS 2012

KOOLITUSREIS SOOME

29. juunist 1. juulini toimus koolitusreis Soome, kus külastasime mesilaid ja natukene jäi aega tutvumiseks ka mõne kultuuriobjektiga. Grupp oli suur – 45 inimest – ja programm väga-väga tihe. Koolitusreisi kulud olid 100% kaetud osalejate poolt. Täpsemat reisikirjeldust saate lugeda meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

JÜRI KIHELKONNA MEEPÄEV 7. JUULIL SOODEVAHE KÜLAS RAE VALLAS

Koostööprojektina EMLi ja Soodevahe külaseltsi vahel

viidi läbi Meepäev eesmärgiga liita antud piirkonna mesindust huvitatud inimesi ja pakuda kokkutulnuile võimalust osta selle aasta värsket mett. Päev kujunes meeleolukaks. Osalejaid oli palju - 120 inimest (need, kes ennast laua juures registreerimas käisid). Kuna üritus toimus siiski taluhoovis, siis väga laialdast reklaami ei tahtnudki teha. Pigem oli see mõeldud tõeliselt mesindust huvitatuile pereüritusena. EMLi poolt aitasid huvitavaid vestlusringe läbi viia Aleksander Kilk, Aivo Sildnik, Maire Valtin, Sergei

Kozlov. Soodevahe külaseltsi eestvedaja Jaanus Tõnisson, kes on samuti EMLi liige, viis uudishimulikke vaatama ka oma mesitarusid. Laste tegevuste juhendaja oli selga pannud mesilasekostüümi ja tekitas sellega rahva seas elevust. Kohapeal oli korraldatud toitlustus ning päeva jäi lõpetama meeleolukas simman 3-liikmelise ansambli saatel. Meepäev oli osaliselt rahastatud Kohaliku Omaalgatuse Programmist ja lisaks sellele toetasid seda veel Rae Vallavalitsus ning Rae Valla Alevike- ja Külavanemate Selts.

MESINIKE VABARIIKLIK SUVINE TEABEPÄEV 21. JUULIL ELVAS

Õppe- ja teabepäeva korraldamine toimus Euroopa liidu Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2010-31.08.2012 kaudu. EMLi poolt lasus korraldamise raskus programmijuhi Aivar Raudmetsa õulul, kes tuli sellega väga hästi toime. Tore oli näha, et vaatamata kiirele juulikuisele tööajale, leidsid nii paljud võimaluse seal osalemiseks – kokku üle 200. Päeva lõppedes said osalejad võimaluse külastada kas Jüri Luguse, Janek Saarepuu, Tõnu Hiimäe, Rein Pedaja või Ilmar Särje mesilat. Aitäh vastuvõtjatele. Suure töö tegi ära ka Mart Kullamaa, kes oli otsetõlkijaks meie välislektoritele Rootsist.

Tallinna, Harjumaa, Raplamaa ja Järvamaa mesinikud said info-päevale sõita ühiselt suurema bussiga. Algselt plaanisime küll veel suuremat bussi, kuid kuna soovijaid oli 25, siis valisime kollase 28-kohalise bussi. Bussis sõitjatele meeldis see võimalus väga ja järgmisel aastal püüame jälle ühiselt sõita.

LEEDU MEEFESTIVALI KÜLASTAMINE

3.-5. augustini toimus traditsiooniline Leedu Meefestival, kus osales ka EMLi 43-liikmeline

Leedu Meefestivali rongkäik

delegatsioon. Sel korral oli toimumiskohaks Biržai piirkond ja festival toimus juba 36. korda. See sündmus on väga suurejooneline. Osalejate arv oli sel korral ca 2000. Päev ise algas meeleoluka rongkäiguga, millega suunduti kohaliku kirikusse missale. Delegatsioonid olid valdavalt kõigil olemas kas suured logodega/nimedega lipud või vimplid. Ka EMLil on nüüd olemas oma suur lipp, mida sellistel kordadel kasutada. Meefestivali algus kirikus koos kirikliku tseremooniaga oli hoolimata sellest, et me leedu keelt ei mõistnud, väga huvitav.

Päev jätkus festivalipaigas kauni järve kaldal. Melu oli täielik: mesinduslaad koos oma kauplemistega, delegatsioonide istumised pikkade piknikulaudade taga, mesinike omavahelised jõukatsumused, pidev kultuuri-

programm laval, õhtune simman erinevate ansambelite saatel ja palju-palju muud. Meie 4-liikmeline esindusvõistkond võistles hästi. Pidulikul avamisel viibis ka Leedu president, kes hiljem ei pidanud paljaks ka rahva seas jalutada. Meie lauas aga istus natuke aega Leedu Mesinike Liidu president.

Nii esimesel kui ka viimasel päeval külastasime mesilat. Seega ei olnud see vaid lõbusõit, vaid ikka puhkus ja kogemuste vahetamine käsi-käes. Otsustasime, et Leedu Meefestivalil käimine suure delegatsiooniga saab meie traditsiooniliseks tegevuseks. Ka selle reisi kulud kaeti 100% osalejate poolt. Osalemisvõimalus oli avatud kõigile liikmetele. Pikem reisikirjeldus koos fotogaleriaga tuleb varsti meie kodulehele.

EMLi TULEVASED SUURÜRITUSED

EMLil on täitunud 20. tegutsemisaasta, kuid õigusjärglasena hoopis 110. aastapäev, sest aastal 1902 loodi Eesti Mesilaste Pidajate Selts. Peame oma sünnipäevapidu 24.-25. novembril Jänedal. Täpsem info oktoobrikuu "Mesinikus".

Samal päeval valime traditsiooniliselt AASTA

MESINIKU. Palun teha hiljemalt 10. oktoobrikuu oma-poolseid ettepanekuid koos põhjendustega ja saata need e-kirjaga info@mesinikeliit.ee või mesilaspere@gmail.com. Oktoobrikuu "Mesinikus" ja meie kodulehel www.mesinikeliit.ee saame kandidate kõigile tutvustada.

Leedu Meefestival

TULEKUL KOOSTÖÖPROJEKTIDEGA SEOTUD SÜNDMUSED

25. AUGUSTIL osaleb EML koostööprojektis Tallinna Loomaaiaga loomaia sünnipäevapeol.

Projekt sai alguse Aivo Sildniku initsiatiivil. Nüüd oleme jõudnud nii kaugele, et loomaaed saab endale näidiseks plasttaru, et ka mesindushuvilistele oleks midagi näidata. Üldse on eesmärgiks luua loomaaeda väike ekspositsioon, ja seda koos mõne mesilasperega. Kokkulepped selleks, et neid mesilasperesid ka hooldatakse, on olemas.

Samuti oleme otsustanud osaleda loomaia iga-aastaselt sünnipäevapeol. Sel aastal läheme sinna algatuseks väikese töömeeskonnaga.

Iga traditsiooniline tegevus saab kasvada tasapisi, ja iga algus on raske. Samas on soov luua sellest tuntud kvaliteetirühmitus. Ülesandeks oleks EESTI MEE propageerimine ja mesinike tegevustoodangu tutvustamine. Seega ootame hetkel

meie liidu liikmete osalust just kaasamõlemises, kuidas seda edasi teha ja arendada. Kas me näiteks suudaksime oma šefluse alla võtta ka ühe karu? On ju nii mõnelgi loomal olemas oma kindel sponsor ja loomale ka nimi antud. Ootan teiepoolseid mõtteid ja arvamusi kas e-kirjaga või telefonitsi.

Sellest aga, kuidas meil Loomaaias esimesel korral tegevus sujus, järgmises "Mesinikus".

7.-8. SEPTEMBRIL TOIMUB KARKSIS MEEFESTIVAL

Korraldajaks ettevõtlikud Karksi inimesed eesotsas Leili Naelaga. Sel korral toimub see juba 5. korda. See on sündmus, kus mesinikud lisaks kõigele muule saavad võimaluse kohutada meie põllumajandusministri. Sündmuse täpne päevakava on ka meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

EML koostöös Turba Aianduse- ja Mesinduse Seltsiga kirjutas projekti ning nüüd sõidetakse 48

Eesti mesinikud Soomes

Harjumaa inimesega Karksi Meefestivalile kohe kaheks päevaks. Me ei taha ju ilma jääda ei pidulikust avamisest 7. septembril ordulinnuse varemetes kohaliku rüütelkonna saatel ega ka festivali lõpetavast hoogsast kultuuriprogrammist. Kuna kohad sellele reisile täitusid praktiliselt 3–4 päevaga, siis nägime, et rahva huvi on olemas, ja järgmisel aastal kindlasti

kordame sõitu. EMLi liikmeid osaleb sel korral sellel sõidul vähe, aga samas on see meiepoolne võimalus tuua juurde uusi huvilisi.

Projektiga, mida rahastab Kohaliku Omaalgatuse Programm, makstakse kinni bussisõit, osalejad tasuvad ise muud kulutused.

15.-23. SEPTEMBRIL TOIMUB KOOLITUSREIS, SIHTKOHAKS UNGARI.

Koostööprojekt MTÜga Vabaajakeskus Vanad ja Noored. Marsruut Viin-Budapest-Szentendre-Nozvai küla Egeri lähistel-Mickoltpoca-Zakopane... Täpsemat reisikirjeldust saab lugeda meie kodulehel www.mesinikeliit.ee. Sõidame maksimaalselt 35-liikmelise gruppina, hetkel on veel 4 vaba kohta. Buss on 46-kohaline, sest esimestele kiirematele registreerujatele oli boonuseks võimalus sõita üksi 2-kohalisel pingil.

28.-30. SEPTEMBRIL TOIMUB "ROHENÄPPUDE" REIS.

Ma usun, et mesinikud tegelevad ka aiandusega. Need, kel ei olnud võimalust erinevatel põhjustel osaleda meie mesindusalastel õppereisidel või ka ühineda Ungari reisiga, saavad tulla koostööprojekti raames Läti ja Leetu. Täpsem reisikirjeldus meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

EMLI POOLT PLAANITAVAD KOOLITUSREISID 2013. AASTAL

Leedu Meefestivali rongkäik

Head reiseid sünnivad alati vaid koostöös. Ootan teiepoolset infot ja soove, kuhu ja millal sooviksite koolitusreise. Kui

pikad need peaksid olema, millisesse hinnavaahemikku võiksid jääda – sealhulgas ka seda infot, kas soovite ühist

MUU INFO

ASUTATI UUED MESINDUSSELTSID

Suvekuudel sündis 2 mesinduse seltsi. 29. juulil osalesin **Raplamaa Mesinike Seltsi** asutamiskoosolekul. Raplamaa selts tekkis tänu meie liikme Viktor Reino aktiivsele algatusele. Uuel seltsil on 5-liikmeline juhatus ja liikmeid juba 30 ringis.

31. juulil osalesin **Jüri Kihelkonna Mesindusseltsi** loomise juures. Sellel seltsil on 3-liikmeline juhatus ja hetkel käib uute liikmete registreerimine.

Kui mõni piirkond tahab teha uut seltsi ja vajab abi kas asutamiskoosoleku läbiviimisel, dokumentide koostamisel või registrisse kandmisel, siis andke mulle sellest julgelt teada.

MEILIAADRESSI VAJALIKKUS

Jätakuvalt palun, et te teavitaksite mind oma meiliaadressidest – juhul, kui te ikka soovite meie organisatsiooni igapäevastest tegevustest saada operatiivset infot.

KÜSIMUSED PÕLLUMAJANDUSMINISTRILE

Aitäh neile, kes on esitanud oma küsimused, kuid kahjuks on need üksikud. Veel kord meeldetuletuseks, et põllumajandusminister osaleb 8. septembril Karksis Meefestivalil ja see on meile hea võimalus esitada küsimusi. Ka minister on inimene, ja viisakas on kõik küsimused juba eelnevalt ette valmistada. Seepärast palun veel kord: saatke oma küsimused kas minule või Antu Rohtlale.

söömist, või eelistab igaüks tulla oma leivakotiga ☺. See üleskutse ei ole vaid 2013. aastaks – ikka ja jälle ka tulevikule mõeldes.

Hetkel on kindel see, et järgmisel aastal osaleme augustikuu esimesel nädalavahetusel jälle Leedu Mesindusfestivalil ja septembrikuus APIMONDIAL, mis toimub sel korral Kiievis. Samuti on plaani võetud jälle Soome ja pikem reis Norrassa. Panen huvilisi eelregistreerimisega tasapisi juba kirja. Tahaksin eriti seoses APIMONDIAga küsida, kas tellida üks buss või kaks bussi ☺, ning kes sooviksid sõita sinna hoopis lennukiga. Igal reisimisviisil on oma plussid ja miinused.

Loodan, et paljudega teist kohtun Karksi Meefestivalil.

Ilusat suve lõppu soovides
Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht
50 29 006
mesilaspere@gmail.com

Fotod: Urmas Mikk

MESINIKE SUVEPÄEV ELVAS

Seekordne mesinike vabariiklik suvine teabepäev toimus Tartumaal Elvas kultuurikeskuse "Sinilind" ruumides, kus alguses oli küll kitsas, kuid kuhu kõik huvilised siiski ära mahtusid.

Õppepäeva esimene loeng algas tehnilistel põhjustel hiljem kui oleks pidanud, mis tekitas kogu õppepäeva ajakavas natuke segadust. Et kompenseerida kaotatud aega ja toitlustaja võimetust lühikese aja jooksul lõunat serveerida, otsustati, et lõunal käiakse n.-ö. jooksvalt. See aga tekitas omakorda järgmise kentsaka olukorra, kui suur hulk saalis viibijatest Rootsist tulnud lektori Preben Kristianseni loengu alguseks saalist lahkus – ilmselgelt lõunale.

Õppepäev ise oli informatiivne nagu alati, samuti sai oma mesilasse muretsesta nii kõikvõimalikku inventari kui ka tõuparandust mesilasemade näol. Loengute osas oli üks põnevamatest Lotta Fabricius Kristianseni ettekanne *Apis cerana*-mesilaste kasvatamisest Vietnami etniliste vähe-

muste ja väiketootjatega maapiirkondades. Lektoril oli palju huvitavat pildimaterjali meile väga eksootilistest paikadest, tarudest ja loomulikult ka sealsest *cerana*-mesilastest, kes kuuldu põhjal erinevad oluliselt meie kohalikest euroopa mesilastest.

Elva HKK Sinilind

mi: süstemaatiline varroalestaga võitlemine enam kui 30-aastase kogemuse põhjal, mesilaste ja keskkonna kaitsmine agrokemikaalide tervistkahjustava mõju eest, spetsiaalse mesindusajakirja väljaandmine, kogu riiki hõlmava mesinduskonsulentide võrgustiku loomine. Veteranmesiniku tähelepanekutesse ja ettepanekutesse Eesti mesinduse parandamiseks tuleks kindlasti suhtuda tõsiselt.

Ühe positiivse uuenduseksena oli kaugemalt tulijatele EMLi poolt organiseeritud buss, mis viis mugavasti Tallinnast Elvasse, võttes ka vahepealsetest asulatest huvilisi peale.

Peale õppepäeva lõppu said need, kellel ei olnud kiire koju vurrutama, külastada ka ümbruskonna mesinikke. Seega igati asjalik ja tegus päev!

Peter Pihl

MÕNED SÕNAD SUVISEST MESINDUSPÄEVAST ELVAS

Suvisel mesinduspäeval Elvas õnnestus kuulata kolme loengut: Antu Rohtla ülevaadet Eesti mesindusest 2012, Reet Karise tähelepanekuid sellest, kuhu kaovad mesilased, ning kolmandaks "loenguid" vestibüülis. Miks ainult 2+1 loengut, sellest allpool.

Antu Rohtla loeng algas palju lubavalt: numbrid, diagrammid jne. Hea teada, kus eestlastest mesinikud maailmakaardil paiknevad ja millised on trendid. Hetkel (augustikuu keskpaigas) küll enam täpselt ei mäleta, milliste aastate andmed olid värskeimad, aga loeng andis siiski

piisavalt hea ülevaate. Mõnus on kuulata Antu head keelekasutust ja suuri teadmisi mesindusest, aga ühel hetkel käis kröks. Loengul "Eesti mesinduse olukord 2012" ei peaks vast rääkima sellest, et vanasti oli taevas sinisem, muru rohelisem, ja kui hea oli mesinike olukord aas-

takümneid tagasi. Mina oleksin tahtnud kuulata Eesti mesinduse hetkeolukorrast. Ei ole mõtet taga nutta igavikku kadunud riike ja toleaegset elukorraldust. Sellisteks heietusteks on teised jututoad, mitte suur auditoorium, kus mesinikke on üle riigi kokku sõitnud kuulama uut ja huvita-

vat. Kuigi jah, loengu lõpetas üks huvitav mõte, mida minagi olen mõningate mesindusentusiastidega arutanud, kuid ei ole mõttest eriti kaugemale jõudnud: luua mesindusalaane populaarteaduslik ajakiri, mida oleks huvitav lugeda nii mesinikul kui ka meesõbral. Kui tublidel inimestel õnnestub luua puhtalt mesindusega seotud ajakiri, siis juba avansina ette suur tänu!

Reet Karise loeng, mis käsitles mesilaste kadumist, oli võrreldes Antu esitatuga kui värske tuulepuhang memuaaridest paksu õhku. Juttu ei olnud ainult mesilaste kadumisest, vaid kogu eluslooduse kitsikusest, mille

põhjustaja inimene – või suvepäeva mõistes mesinik. Enamus meist tahab, et oleks rohkem ja uhkem, tarbida on mõnus. Suurepärane on see, et aeg-ajalt selliseid loenguid kuulates tekib endalgi kui oma meelest loodusesõbral siiski tõsine enesesse vaatamise hetk ja tõdemus, et elu võiks olla korraldatud teisiti. Kiituseks Reedale tuleb öelda, et lisaks huvitavale ettekandmisviisile on ta antud teemast sedavõrd üle, et kuula ja imesta.

Nagu ikka, on kuluarivestlused tihtilugu need kõige põnevamad. Toimuvad need vestibüülis, söögilauas või suitsunurgas, on alati midagi kõrva taha panna.

Killuke ühe mesiniku kogemustepagasist, killuke teisegi omast. Peamine põhjus, miks "loengud vestibüülis" minul nii suure aja suvepäevast hõivasid, oli järjekordse õppefilmi "Mesindamine korpustarudega I osa" valmimine. Filmi sai esitletud täiesti ahjusoojalt ja lisaks eelmistele filmidele – "Mesinduse aasta" kahele osale – said kümned mesinikud korpustarudega mesindamise kohta liikuva pildi kujul eestikeelset õppematerjali. Paljude värskeste filmiomanikega sai nii mõnigi sõna vahetatud ja uusi mõtteid talletatud.

Rasmus Lepik

MEENUTUSI SUVEPÄEVAST

Juba ammu on saanud meeldivaks traditsiooniks mesinike sügisesed ja kevadised teabepäevad Jänedal. Kõige oodatum kokkusaamise aeg on aga kindlasti aastaid toimunud mesinike suvepäevad. Ka paljud need mesinikud, kes Jänedal ei käi, helistavad kevadest alates, tundes huvi, kus ja millal toimub selle aasta mesinike suvepäev.

Sellel üritusel on kaks meeldivat poolt. Peamine on muidugi loengute kuulamine ja sealt täiendavate teadmiste ning informatsiooni saamine. Osa mesinikke sõidab kohale just oma probleemide lahendamiseks. Suure auditooriumi ees ta oma probleeme tõstatada ei söanda. Sageli ei olegi see probleem ainult küsimus-vastus. Nii toimubki saali ukse taga niioelda töö sektionides – lektorid on mitu ja loodetavasti saavad soovijad oma probleemidele ammendavad vastused. Nii peavad küll need lektorid osade loengute kuulamisest loobuma, kuid alati leidub võimalus teada saada, mida olulist seal räägiti. Loobuda võib sellest loengust, mille vastu ise vähem huvi tunned.

Mesinikel oli võimalus ka kauplust külastada. E-Mesilane

oli kohal kauplusautoga, kus oli minu arvates kaupu laias valikus. Tahan tänada ka Olvi ja Jüri Lugust, kes on alati valmis külalisi vastu võtma ja oma mesilast näitama.

Minu jaoks isiklikult on suvine mesinduspäev lisaks kõigele muule ka sõpradega kohtumise päev. Mesinikud on ju terve suve oma tööga väga hõivatud. Nüüd on aga määratud üks vaba päev. Seal kohtun ma oma vanade kolleegidega, tuttavate mesinikega, sõpradega. Paljudega kohtumegi just suvisel mesinike kokkutulekul, ja rääkida on oi kui palju: kuidas elad, kuidas läheb lastel ja lastelastel?! Ja see ongi mesinduspäeva teine pool.

Mesinduspäeval sain teada, et üle Eesti on ühesugune päike

– tänava lihtsalt on viletsam meeaasta. Seda eriti neis mesilates, kus möödunud talvel oli perede hukkumine suurem. Sest seal läheb suvi rohkem mesilast taastamise peale.

Selleks aga, et saada vastu-seid oma probleemidele, jagada muljeid mesindusest ja tunda, et saa ei ole ainuke mesinik, vaid meid on enam-vähem ühesuguste probleemidega palju, ongi vaja suvel kord kokku saada – tunda end ühena omade hulgas. Oleme optimistid ja loodame, et järgmine talv tuleb eelmisest parem. Ja järgmisel suvel kohtudes ütleme kõik: "See aasta on hea meeaasta!"

Kohtume järgmisel suvepäeval!

Mai Endla

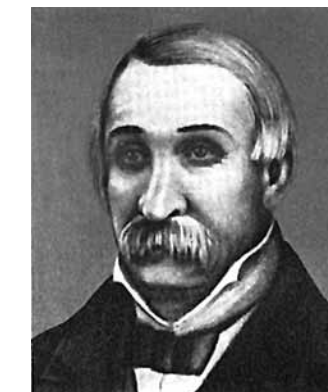
110 AASTAT EESTI MESILASTEKASVATAJATE SELTSI

(Algus eelmises "Mesinikus")

Antu Rohla

Kaasaegse mesinduse alguseks võib pidada 19. sajandit, mil tehakse terve rida leiutisi, mille ta me tänapäeval ei suuda mesilaste pidamist ettegi kujutada.

Mesinduse arengule kujunes murranguliseks raamtaru leiutamine. Slaavi hõimudega asustatud maades peetakse raamtaru leiutajaks üheselt Petro Prokopovitšit (1775–1850), kuid mitmesugustes kirjandusallikates märgitakse raamtaru leiutajana veel Johann Ludwig Christi, François Huber'i, Johann Dzierzonit, Lorenzo Lorrain Langstrothi ja August von Berlepschit.

Petro Prokopovitš

Prokopovitši taru ei olnud täies ulatuses raamtaru, sest raamidega oli varustatud ainult taru ülemine, magasiniosa, kuna allpool (kolmeosalises pesas) talitasid mesilased omatahtsi. Samuti ei teadnud Prokopovitš veel midagi "mesilaskäigust", mistõttu mesilased kinnitasid raamid taruvaiguga taru seinte külge, kust need tuli lahti murda. Prokopovitši arvele tuleb aga kindlasti kirjutada emaeraldusvõre kasutuselevõtt. Nimelt kasutas ta taru pesaruumi ja magasiniga vahel puidust valmistatud emaeraldusvõret, mis takistas mesilasemal pääsu magasinisse.

Suurema sammu kaasaegse liikuvate raamidega taru suunas tegi Ameerika mesinik Langstroth (1810–1895), kes 1851. aastal avastas mesilaskäigu. Mesilaskäik on ava, mida

datud hingedega, mis võimaldas neid üksteisest eemale nihutada nagu raamatu lehti. Sellest ka nimetus. Kreekas on raamattaru kasutusel tänapäevani.

mesilased ei täida taruvaiguga, ega ehita sinna ka kärge. Käigu suurus varieerub 5–9 millimeetri vahel. Üldreeglina on peaaegu kõik tarude konstrueerijad võtnud aluseks mesilaskäigu keskmise suuruse – 7 mm. Kui näiteks taru pesaruumi sein ja raami otsaliistu vahe on suurem kui 9 mm, siis ehitavad mesilased sinna kärje, aga kui see vahe on väiksem kui 5 mm, siis täidavad mesilased selle avause taruvaiguga. Seega oli Langstrothi avastus mesindusmaailmas epohhiloov ja teda tuleks pidada tõeliseks raamtaru leiutajaks, sest tema avastus võimaldas vabalt liikuvate raamidega taru konstrueerimise. Seda põhimõtet on agaralt kasutanud väga paljude maade mesinikud ja tarude konstrueerijad, mille tulemusena maailmas tuntakse tänapäeval üle 600 erineva tarutüübi.

Lorenzo Lorrain Langstroth

Teiseks suureks mesinduse maailmas epohhiloovaks leiutiseks oli kunstkärje, ehk kärjepõhja valmistamise tehnoloogia leiutamine. Sellega sai hakkama Saksa mesinik Johannes Mehring

François Huber

Mainitutest esimesena konstrueeris lahtivõetava nn. raamtaru Šveitsi mesinik François Huber 1792. aastal. Olgu lugejale siinkohal selgituseks öeldud niipalju, et Huber'i poolt konstrueeritud raamattaru kujutas endast taru, mille raamide välimised liistud moodustasid ühtlasi ka taru välisseina. Raamid olid ühel poolt omavahel ühen-

(1815–1878) 1850. aastal. Paraku tema leiutist esialgu ei tunnustatud ning ta esitas selle juba täiustatud kujul uuesti 1857. aastal. Ka seekord ei suhtunud tema leiutisse kuigi soosivalt, mistõttu ta esitas oma leiutise kolmandat korda alles 1868. aastal. Sestpeale sai kunstlikult valmistatud kärjepõhjust kaasaegse mesinduse lahutamatu koostisosa. Olgu siinkohal märgitud, et enne seda kasutasid mesinikud mesilastele soovitud kärgede ehitamise suuna kätendamiseks lihtsalt siledat õhukeks pressitud vahariba.

Johannes Mehring

Suureks leiutiseks tuleb kindlasti pidada ka Tšehhi päritolu Itaalia majori Francesco de Hruschka (1813–1888) leiutatud meevurri, mida ta esmakordselt demonstreeris Brnos 1865. aastal. Hruschka meevurri mudel võetigi aluseks esimese hordiaalmeevurri ehitamisel. Ka teiste (radiaal-ja lähkermeevurri) loomisel on kasutatud Hruschka pakutud põhimõtet – mee eemaldamist kärgedest tsentrifugaaljõu toimel.

Ka Eesti mesinduses hakkasid puhuma uued tuuled 18. sajandi lõpupoole, mil looduses hakkas nappima pakktarudeks sobilikke puutüvesid, mistõttu soovitati tarusid valmistada laudadest "nellikantlikkud".

Francesco de Hruschka

Kuna eestlased olid 18. sajandil suuremas enamikus veel pärisorjad-talupojad, kellel nappis kirjaoskust, olid esimeste eestikeelsete mesindusala- te kirjutiste autoriteks või tõlkijateks peamiselt saksa soost kirikuõpetajad. Esimene eestikeelne mesindusala kirjutis ilmiski 1732. aastal Jüri kihelkonna pastori Anton Thor Helle (1683–1748) sulest. Raamatu pealkirjaks oli eesti keelde tõlgitud "Lühike eesti keeleõpetus" ja see oli mõeldud peamiselt koolilastele lugemikuks, sisaldades muuhulgas peatükki "Neist Messilastest", milles käsitleti mesindust tervelt 14 leheküljel. Raamatus oli tekst antud kahekõnena, kus küsijaks on ilmselt eesti soost mees nimega Peet ja vastajaks saksa nimega Hans (originaalis Peter ja Johann). Kirjutis on kahes keeles, eesti ja saksa keeles, ning selles antakse nõu mesilaspere talviseks hooldamiseks ja puude valikuks pakktarude tarbeks. Teises osas räägitakse sülemlemisest ja kolmandas mesilasemast. Neljandas osas kiidetakse mesilaste tarkust ja sülemite töökust ning virkust.

Viiskümmend aastat hiljem, 1782, andis Saaremaal elav saksa päritolu pastor Friedrich Wilhelm v. Willmann (1746–

1819) välja raamatu "Juttud ja Teggud kui ka Monningad õppetused mis maiapidamisse pärrast tarwis lähtwad", kus üks peatükk on pühendatud mesindusele. Selle peatüki pealkirjas seisab "Õppetus kuidas keik ma rahvas woib, ilma sure waewata, linnopuud piddada ja se läbbi rikkaks saada". Raamat oli väga populaarne, sest sisaldas ka muid põllumajanduslikke nõuandeid, mistõttu sellest anti 1787., 1808., ja 1838. aastal

F.W.v. Willmanni raamat "Juttud ja Teggud..."

välja veel kolm kordustrükki. Sellesamas raamatus soovitakse valmistada mesipuud laudadest "nellikantlikkud", mis autori sõnutsi on kergemad ja puhtamad. 19. sajandi esimesest poolest on teada esimesed andmed ka raamtarude kasutuselevõttust Eestis: teadaolevalt võeti Eestis esimesed raamtarud kasutusele Vana-Kuuste Põllumajanduse Instituudi (1834–1839) mesilas.

1811. aastal andis Halliste pastor Karl Ernst Berg (1773–1833) välja õpiku “Uus ABD ja Luggemise-Ramat”, milles pühendatakse mesilastele, meetaimedele ja mesilaste meekogumisele kuus lehekülge.

K.E. Bergi “Uus ABD ja Luggemise-Ramat”

Selles raamatus kirjeldatakse mee kogumist ja valmistamist järgmiselt: “Mett tehakse sest maggusast, mis öiksede sees ja sest maggusast märjast, mis mitmesugguste pude lehhede peäl, ja nende tillokeste lomakeste sittast, mis lehhede peäl lommerdavad...” Edasi antakse teavet sülemlemisest ja mee võtmisest, kusjuures mõistetakse hukka mesilasperede hävitamine meevõtmise ajal: “Agga se on üks wägga rummal ja kuri wiis, et palju neid, kes siin meie maal linno-puid pidawad, süggisel suitsoga linnud ärra tapwad...”

Vähene kirjaoskus ja vajadus põllumajandusalase, sealhulgas ka aiandus- ja mesindusalase teabe järele sundis talupoegi koonduma ja

loomaa mitmesuguseid seltsi ning ühinguid. Nende seltside eestvõttel korraldati loenguid, kursusi, näitusi, viidi läbi demonstratsioone, anti välja erialast jne. Seltsid olid ka uute, maarahva laste tarbeks mõeldud koolide asutamise initsiaatoriteks, kus ärksamad õpetajad jagasid peale lastele kirjaoskuse andmise teavet ka ümberkaudsetele talupoegadele. Koolide mõju suurendas veel see, et koolide juurde rajati aiad ja mesilad, kus sai läbi viia ka praktilisi töid.

Samal ajal, kui Eestis hakkasid tekkima esimesed põllumeeste seltsid, olid need mitmetes Euroopa riikides tegutsenud juba aastaid. Teadaolevatel andmetel hakati põllumeeste seltsi asutama Šotimaal juba 1723. aastal, Prantsusmaal 1750ndail ja Saksamaal 1760ndail. 1792. aastal asutati ka Riias Baltimaade esimene põllumajanduselts: Liivimaa Üldkasulik ja Ökonoomiline Sotsietet, mille asutajateks olid Balti kubermangude mõisnikud ja kuhu talupoegadel asja ei olnud. Oma põllumeeste või ülekubermanguliste aiandus-mesinduseltside loomine ei läinud sugugi libedalt, sest nende seltside põhikirjad vaadati läbi Peterburis, mis mõnikord nõudis aastaid. Mõisnikud nägid seltside asutamises hädaohtu, sest mitme maakonna talupoegade koondumine organisatsioonidesse võis edaspidi osutada ohtlikuks just aadlisesusele. Riigivaranduste ministeerium nõudis peale asutatava seltsi põhikirja veel andmeid asutajate meelsuse, varandusliku seisu ja vanuse kohta. Seltsi asutamise vajaduse kohta küsiti tihti ka kubeneri isiklikku

arvamust. Kuberner aga läkitas asutatava seltsi põhikirja koos saksakeelse tõlkega (põhikirjad tuli koostada vene keeles) ning asutajate liikmete nimekirja rüütelkonna peamehele. Rüütelkonna esindaja saatis eespoolnimetatud dokumendid (arvatavasti koos omapoolsete seisukohtadega) seltsi registreerimiseks adrakohtunikele (adrakohtunikud olid politseivõimu kohapealsed esindajad), kelle tööpiirkonda asutajaliikmed kuulusid. Adrakohtuniku otsusest sõltus suurel määral see, kas selts sai tegutsemisloa või mitte. Adrakohtuniku eitava seisukohavõtu korral tuli kõike taas otsast alustada (koostada uus põhikirja, mis oli valitsusele ja rüütelkonnale meelepärased jne.) Tihti nõudis selline asjaajamine aastaid.

Mihkel Aitsam (1939) kirjeldab ühte seltsi asutajaliikmete koostumist adrakohtunikuga järgmiselt: “Seltsi asutajad kutsuti nüüd adrakohtuniku ette. Üks adrakohtunik ütles seltsi asutajate saadikutele: “Mina tean kõik – see pole muud, kui üks kuri selts. Teie südames on aga üks kurjus... Oleks teil hea mõte, siis võiksite ju oma vallas seda seltsi pidada... Kas teate, kes mina olen? Mina olen mitme kihelkonna *hakenrichter* ja keelan selle seltsi asutamise ära. Seda kurja seltsi pole teil minu arvates tarvis ja minul on see võim teid ohjas pidada... Pidage minu juttu meeles ja hakake minema!”

Seltside asutamise vastaste poolele asusid mõnikord ka kirikuõpetajad. On teada, et 1884. aastal, kui Juuru kirikus peeti “piiskopipüha”, võttis Kuusalu praost Wilhelm Kentmann kohalikud kooliõpetajad valju

noomituse alla ja ütles neile: “Teie, Juuru kihelkonna koolmeistrid, tahate siin ühte niisugust seltsi asutada, mis ei kõlba mitte teha. See põllumeeste selts on kui üks suur hall mantel, kuhu alla poete ja seal kurja nõu peate. Mina aga ütlen teile, Juuru koolmeistrid, kui teie tahate selles seltsis edaspidigi töötada, siis andke koolmeistri amet oma vendade kätte!”

Viljandi Eesti Põllumeeste Seltsi kunagine hoone

Vaatamata asjaajamise keerukusele ja tihtipeale ka kohalike võimude vastuseisule, hakkas 19. sajandi lõpupoole tekkima arvukalt väiksemaid (maakondlikke) seltsi, mistõttu 1871. aastal sai võimalikuks Viljandi Eesti Põllumeeste Seltsi ja 1889. aastal Põltsamaa Eesti Põllumeeste Seltsi asutamine. Esimesed juba puhtalt aiandus- ja mesinduse seltsid tekkisid Haapsalus (1891), Kanepi-Antsas (1894), Valgamaal Priipalus (1898), Põltsamaal (1898), Viljandis (1899) jne. Nendel seltsidel oli väga suur mõju aianduse ja mesinduse arengule. Hakkasid ilmuma ka esimesed eesti autorite kirjutatud või tõlgitud mesindusalased raamatud. 1896. aastal ilmus Tartus Andrei Zubarevi koostatud ja tuntud kalendritegijate A. ja M. Tõnissoni toimetatud 87-leheküljeline raamat “Mesilaste kasvatus: Õpetus,

kuidas mesilastest kõige suuremat kasu ja rikkust võib saada” ja 1897. aastal Eesti Vabariigi tulevase presidendi Konstantin Pätsi (1874–1956) tõlkes vene mesiniku ja professori A.M. Butlerovi raamat “Käsiraamat. Kuidas mesilasi pidada”.

Algusaastatel oligi seltside tegevuse põhisuunaks aiandus- ja mesindusalaste kursuste korraldamine ja teadmiste edastamine omavaheliste kooskäimiste ja arutelude kaudu. Kursuste käigus külastati paremaid aedu ja mesilaid, kusjuures peamine rõhk oli pandud ikkagi praktiliste võtete tundmaõppimisele ja edukamate mesinike kogemuste tutvustamisele. 20. sajandi algul muutus seltside elu eriti aktiivseks, ning huvi nende tegevuse vastu kasvas järsult. Näitena võib tuua Viljandi Mesilastepidajate Seltsi, mis asutati 1899. aastal ja millesse algaastatel kuulus 50–60 aktiivset liiget. Viljandi Mesilastepidajate Seltsi hinged ja eestvedajaks oli kohalik (Longi) kooliõpetaja ja mesinduse entusiast Jaan Roots sen. (1860–1935). Seltsi koosolekutel arutati tihti meie oludele sobiva tarutüübi, nn. eeskujuliku mesipuu väljatöötamise vajadust. Selle loojale ja ehitajale lubas selts isegi 10 rubla aupalka (“Mesilane”, 1905, 25). Arutelude käigus leiti, et Eesti oludes on kõige sobilikum Gerstungi (Saksamaa) raam, mille sisemised mõõdud olid 400 x 250 mm (16 x 10 tolli). See raam võetigi püstitasendis kasutusele nn. Viljandi taru loomisel.

Viljandi Mesilastepidajate Selts võttis tööle ka mesindusinstruktori, kelleks aastatel 1912–1917 oli kooliõpetaja

Jaan Roots. Jaan Roots töötas mesinikuna 58 aastat ja oli ka üks Viljandi taru väljatöötajaid. Aastatel 1911–1927 jagas ta noortele teadmisi Liplapi Aiatöö ja Majanduskoolis, ning 1920. aastast ka Polli Põllutöökoolis.

A.M. Butlerovi “Käsiraamat. Kuidas mesilasi pidada”

1900. aastal tõsteti Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi peakoosolekul üles mõte pöörata suuremat tähelepanu kodumaa mesinduse arendamisele. Lähtudes seltsi eesmärkidest ja põhikirjast (esimees Aleksander Täker), korraldati mitmel pool tollaegse Eesti kubermangu osades mesinduskursusi, millest osavõtt oli arvukas.

2013.–2016. AASTA UUELE MESINDUSPROGRAMMILE MÕELDES

Sellel aastal hakkab mesinikul suur kiire otsa lõppema ja on aega mõelda ka globaalsemate teemade peale kui vaid oma mesilased. Usun, et oleme tänavu kõik kes mee, kes kogemuse võrra rikkamad.

Järgmise aasta septembrist peaks algama uus, 3 aastat kestev riiklik mesindusprogramm. Uus programm peab olema valmis kirjutatud 2013. aasta veebruari lõpuks. Programmi rahastamine käib vastavalt sellele, kui palju on riigis mesilasperesid. EL annab iga pere kohta 2 € ja Eesti riik paneb 2 € lisaks, seega kokku 4 € mesilaspere kohta. Praeguse programmi rahad tulid 24 800 mesilaspere eest, seega 99 200 €.

Foto: Aimar Lauge

Need olid 2009. aasta andmed, järelikult peaksid ka järgmise programmiperioodi rahad olema statistiliste andmete järgi põhimõtteliselt juba teada. Olen kuulnud, et see number võib olla 28 000–29 000 mesilaspere juures. Eks näis. Igal juhul peaks summa praeguse programmiperioodiga võrreldes veidi suurenema. See on hea, kuna kaks viimast programmiperioodi on raha igal korral kordades väiksemaks jäänud, sest mesilasperede arv oli riikliku statistika järgi vähenenud. Ju siis ei tegeldud programmi raames omale võetud kohustusega tõsiselt, vaid lasti asjal minna oma soodu. Õnneks paistab nüüd, et oleme mõõnast üle saanud ja asi läheb paremuse poole, mesilasperede arv on hakanud suurenema.

Et asi veel paremini läheks, tuleb ühiselt mõelda ja ettepanekuid teha. Selle viimasega

on kiire, kuna kevadeks tuleb valmis programm juba esitada Põllumajandusministeeriumile, kes selle ise läbi vaatab ja siis Brüsselisse saadab, kus tehakse lõplik otsus. EML on loonud ka töögrupi, mis valmistab ette

Kuna ma ise järgmisel programmiperioodil 4. meetet juhi, on mul lihtsam võidelda selle eest, et see saaks parema rahastamise, ja loomulikult jagan ma oma kogemusi meetme uue juhiga, kui ta seda vajab.

Peale 4. meetme, mis on **Mesilasperede arvukuse suurenemise arendustöö**, on veel 1. meede **Tehniline meede**, 2. meede **Varroatoosi tõrje ja profülaktika**, 3. meede **Mee kvaliteedi hindamine ja juhtimine**.

Las iga meetme juht analüüsib oma meetet ja esitab põhjendatud ettepa-

nekud, aga mina soovin küll näha, et 4. meede saaks järgmisel programmiperioodil suurema rahastamise kui praegusel ja ka eelnevatel perioodidel. 4. meetme jaoks peaks kogu programmi rahast eraldama 25%.

Saab ta ju praegu programmi rahast vaid 17,3%, mis teeb veidi üle kuuendiku. Kui meil ikka mesilasperesid pole, siis kaotavad ka kõik muud meetmed oma mõtte. Praegu on seda piskut kasutatud tõumesilade jaluleaitamiseks. On ostetud tõuemad ja paarumistarud, et sellega saaks üldse tegelema hakata. Loodan, et 2013. aasta augustiks on meil olemas kolm tõumesilat. Nüüd on aga vaja raha arendustöö jaoks, ja seal ma näengi kohta, kus järgmisel programmiperioodil saaks tõumesilaid aidata. Arendustöö on

mesinike liidu seisukohad tulevase programmi osas. Saaremaa Meetootjate Ühing (SMÜ) esitab kindlasti ka omapoolse nägemuse. Ministeerium siis otsustab, kelle omad ta heaks kiidab. Vaevalt, et ka Eesti Kutseliste Mesinike Ühing (EKMÜ) seda asja niisama pealt vaatab. Eesti Meetootjate Ühendus (EMÜ) ehk lööb ka kaasa. Võib-olla saab omavahel teha ka koostööd, kuigi see pole kombeks.

Selgituseks lugejatele, et antud riiklik programmi üldeesmärk on **Eesti mesindussektori arendamine, parandades mesindussaaduste tootmist ja turustamise tingimusi**, ja see koosneb Eestis 4 meetmest (meetmeid võib olla kokku 6). Programm on mõeldud kogu Eesti mesindussektori arenguks.

väga vajalik, aga see ei too algul kahjuks sentigi sisse. Täpselt nagu Windows 8 arendus ei too enne midagi sisse, kui seda pole müüma hakatud. Kui arvutiprogrammide aretuses tuleb oodata 2–3 aastat, siis mesilaste aretuses tuleb oodata palju kauem. Ometi on aretus mõlemas valdkonnas võtmetähtsusega, sest selle pealt kasvab välja tulevane edu.

Küllastades viimastel aastatel teisi ELi liikmesmaid ja neis olevaid tõumesilaid, pean tunnistanama, et meil pole häbenenud midagi. Sealsed instituutides ja tõumesilates töötavad inimesed on olnud meie teadmiste üle üllatanud. Ühes kohas peeti meid lausa ülikooli teadustöötajateks, sest küsimused, mida me esitasime, olid nende arvates liiga süvitsi minevad. Nad olid väga üllatanud, kui selgus, et me seda mitte pole.

Nii et ma usun, et võime julgesti tõsta 4. meetme rahastamist 17%-lt 25%-le. Kõik me ju tahame saada rohkem mett ja rahulikke mesilasi – seda eriti sellepärast, et kui jälgida ajakirjandust, on mesinike ja naabrite suhted niigi teravaks läinud.

Pealegi: mis puutub 1., 2. ja 3. meetmesse, siis peab Veterinaar- ja Toiduamet riiklikul tasandil nagunii paljude nende asjadega ise tegelema, ja me pole nii rikkad, et asju dubleerida. Pealegi leidis veterinaaramet 2013. aastaks rahastamise programmile, milles uuritakse 200 mesilast üle Eesti mesilaste haigusi. Mis on igati teretulnud.

Usun, et praegune kolme programmiperioodi jooksul kasutusel olnud ühesugune süsteem on ennast ammendanud ja uus programm tuleb teha hoopis teistmoodi. Vana ei ole rahul-

danud ei tegijate soov, ja veel vähem kriitikute omi. Lõpetame selle copy paste-programmide tegemise ja teeme midagi uut. Lootus, et uus õnnestub paremini kui vana, on suurem, kui see, et vana oleks taas kopeerides asjalik... Vaadates ringi, kuidas teised liikmesriigid teevad, leiame palju uusi mõtteid, mida ka Eesti mesinduse heaks kasutada.

Head kaasamõtlemist.

Muhu mesinik
Aimar Lauge

EELTEADE MESINIKE VABARIIKLIK ÕPPE- JA TEABEPÄEV 2012/2013

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2010–31.08.2013 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Mesinike vabariiklikud sügisesed teabepäevad toimuvad 24. ja 25. novembril 2012. a. Jänedal mõisas, mõlemal päeval algusega kell 10.00.

Päevakava on koostamisel. Täpsem info teabepäevade kohta avaldatakse mesinduse veebilehtedel ja oktoobris ilmuvas infolehes "Mesinik".

Osalejatel palume eelnevalt registreeruda veebis aadressil www.mesindusprogramm.eu septembris aktiveeritava registreerimisvormil või telefonil 53 41 40 67.

Täpsem info: Aivar Raudmets, tel. 53 41 40 67.

NB! Jänedal valitakse traditsiooniliselt AASTA MESINIK. Palume esitada hiljemalt **10. oktoobriks** oma kandidaadid koos põhjendustega ja saata need meili teel aadressil info@mesinikeliit.ee või mesilaspere@gmail.com. Kuna sel aastal täitub EMLil 20 tegevusaastat, ootame ka teie ettepanekuid, kuidas juubelit väärikalt tähistada.

KOHALIKE ÜHENDUSTE/SELTSIDE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD 01.09.-31.10.2012

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2010–31.08.2013 kaudu. Osavõtt on tasuta.

HARJUMAA

Jüri Kihelkonna Mesinduse Seltsi õppe- ja teabeõhtud
Rae vallas Jüri alevikus Jüri kultuurikeskuses
25.09.2012 kl. 18.00

- Lestatõrje erinevad meetodid, hilissügisene lestatõrje, vajalikest töödest mesilas oktoobrikuus.

Lektor Eha Metsallik
• Kokkuvõtte septembrikuisest tegevusest mesilas.
Lektor Leili Otsa (ei saa toetust mesindusprogrammist)

30.10.2012 kl. 18.00

- Kokkuvõtte oktoobrikuisest tegevusest mesilas. Mee käitlemine, säilitamine, sulatamine.

Lektor Leili Otsa (ei saa toetust mesindusprogrammist)

- Nõuded meepurgi siltidele, nõuded mee müügil.
- Lektor Olev Raid (ei saa toetust mesindusprogrammist)

Info: Leili Otsa, 51 33 150

Keila Aiandus- ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäev
22.09.2012 kl. 10.00 Keilas Ohtu tee
5 II korruse saalis

Kokkuvõtted möödunud hooajast.
Hetkeolukord mesilas.

Sügisene mesilasperede koondamine.
Lektorid Mai Endla ja Kadri Uusoja

Info: Aivi Jakobson, 51 94 58 76

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud
Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

11.09.2012 kl. 17.30

Söötmisest ja talveks valmistumisest.

Lektor Uku Pihlak (ei saa toetust mesindusprogrammist)

09.10.2012 kl. 17.30

Kokkuvõtted hooajast.
Mee degusteerimine.

Lektor Uku Pihlak (ei saa toetust mesindusprogrammist)

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

JÕGEVAMAA

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
13.10.2012 kl. 10.00 Põltsamaa Kultuurikeskuses
Põltsamaal J.Kuperjanovi 1

- Eduka müügi saladused.

Lektor Kalvi Sepp,
TTÜ Kõrgem Majanduskool

- Itaalia Bologna piirkonna mesindusest.
- Lektor Jüri Lugus (pildid ja film; ei saa toetust mesindusprogrammist)

Info: Ain Seeder, 52 50 204

RAPLAMAA

Raplamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev
28.10.2012 kl. 10.00 Raplamaal Kehtna vallas
Saunakülas Valtu Jahimeeste Seltsi jahimajas

Mesilaste haigused ja nende tõrje
Lektor Aado Oherd

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

SAAREMAA

Saaremaa Mesinike Ühingu õppe- ja teabepäev
20.10.2012 kl. 10.00 Kuressaares Garnisoni 16
Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumi ruumides

Varroatoosi ravi ja teised mesilaste haigused ning nende tõrje.

Lektor Aado Oherd

Info: Arnold Lokna, 51 48 217

TARTUMAA

Elva Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev
13.10.2012 kl. 10.00 Elvas Pargi 34

Sügisese tööd mesilas.

Perede lõplik koondamine.

Taruvaik ja taruvaigu kogumine.

Lektor Tõnu Hiiemäe

Info: Tõnu Hiiemäe, 50 49 020

Tartu Mesinike Seltsi õppe- ja teabeõhtu
03.10.2012 kl. 17.00.

NB! ASUKOHT TÄPSUSTAMISEL!

Varroatoosi ravi ja teised mesilaste haigused.

Lektor Aado Oherd

Korraldajad: Eesti Kutseliste Mesinike Ühing ja Tartumaa Mesinike Selts

Info: Jaanus Tull, 50 90 471

VILJANDIMAA

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäevad

08.09.2012 kl. 10.30 Karksi valla kultuurikeskuse I k. sinises saalis toimub meefestivali raames mesinduspäev

- Kohtumine põllumajandusminister Helir-Valdor Seedriga.

- Mesilaste haigused. Mesilashaiguste seire.
- Lektor Arvi Raie

- Meesaaduste tootmine ja mee kvaliteet.

Lektor Anna Aunap

- Mesinduse olukorrast Eestis.

Tootmine ja turustamine.

Lektor Aleksander Kilk

- Mesilased ja keskkond.

Eesti Mesinduse Seltsi ajaloost.

Lektor Antu Rohtla

- Vanemaaja mesindus Karula rahvuspargis. Võimalik näha mesindust pakkтарust raamtaruni.

Lektor Mati Urbanik

- Ülevaade Eesti Mesinike Liidu tegevusest.

Lektor Marianne Rosenfeld,

Eesti Mesinike Liidu tegevjuht (ei saa toetust mesindusprogrammist)

Info: Leili Nael, 56 95 87 76, 43 31 602;

Antu Rohtla, 56 61 26 22

06.10.2012 kl. 10.00 Karksi vallas Polli-Järve talu mesilas

Mesilaspere valmistub talvitumiseks.

Lektor Antu Rohtla

Info: Antu Rohtla tel. 56 61 26 22

MESINDUSKURSUSED

Mesinduskursuse Hobimesiniku aastaring 2012-2013 4. õppepäev

08.09.2012 kl. 10.00 Põhja-Viljandimaal Suure-Jaani vallas Ülde külas Põllussaare talus

Teoreetiline ja praktiline õpe järgmistel teemadel:

- Vaha omadused, vaha sulatamine.
 - Mesilaspere talveks ettevalmistamine.
 - Varroatoos ja varroatoosi tõrje.
 - Mesila tasuvus.
 - Seadusandlus ja mesindus.
- Lektorid Jaak Riis ja Marje Riis

Info: Jaak Riis, 56 98 33 61

NB! KURSUS ON KOMPLEKTEERITUD.

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi.

Muudatustest tuleb teatada Eesti mesindusprogrammi projektijuhile hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist (e-post: mesindusprogramm@gmail.com või telefon: 53 41 40 67).

Muudatustest antakse teada Eesti mesindusprogrammi veebilehel www.mesindusprogramm.eu.

KUTSUME V MEEFESTIVALILE! V MEEFESTIVALI LAADA- JA KULTUURIPROGRAMM

See kärg nii vahva välja näeb,
Kus kasvab väike mumm,
Ta õige pea sealt lendu läeb
Ja laulab sum, sum, summ.

(Uno Sikemäe „Mesimumm“, kogumikust „Imeline Mulgimaa“ 2003)

Sündmuse patrooniks on Eesti Vabariigi põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder.

Eesti Toit

REEDE, 7. SEPTEMBER

19.00 Karksi ordulinnusesse saabub saatkond koos esimese Karksi ordumeistri Indrek Paluga, kes kuulutab meefestivali avatuks.

19.30 Kontsertprogramm viltuse torniga Karksi Peetri kirikus. Esinevad interpreedid Tallinnast: Iris Oja (vokaal), Aleksander Hännikäinen (oboe), Ene Nael (klavessiin). Järgneb tule- ja muusika-programm „Tänu ja valgus“. Trummihelinate saatel süütame linnuse õuel tuleskulptuurid ja kaasavõetud tänuküünlad. Lennutame ilmaruumi heade soovidega tulelaternad.

21.00 jätkub noorte koolialguspidu Karksi-Nuia noortekeskuses.

LAUPÄEV, 8. SEPTEMBER

10.00–10.30 Laada avamine Karksi-Nuias, tervituskõned, päevakava tutvustamine. Päeva juhiks on Küla Karla (Jaanus Kõrv Hiiumaalt).

10.30–15.30 Kultuurikeskuse I korrusel sinises saalis loengud ja

kohtumine põllumajandusminister Helir-Valdor Seedriga.

10.30 Kohtumine põllumajandusministriga.

11.00 Mesilaste haigused. Mesilashaiguste seire. Arvi Raie, Harjumaa Veterinaarikeskus

11.45 Meesaaduste tootmine ja mee kvaliteet. Anna Aunap, Keskkonna-uuringute Keskuse Rapla filiaali juhataja

12.30 Mesinduse olukorrast Eestis. Tootmine ja turustamine. Aleksander Kilk, Eesti Mesinike Liidu Juhatuses esimees

13.15–13.30 Vaheaeg

13.30 Mesilased ja keskkond. Eesti Mesinduse Seltsi ajaloost. Antu Rohtla, Viljandimaa mesinik

14.15 Vanema aja mesindus Karula rahvusparkis. Võimalik näha mesindust pakktarust raamtaruni.

Mati Urbanik, Karula rahvuspark

15.00–15.45 Ülevaade Mesinike Liidu tegevusest. Jooksivad küsimused.

Marianne Rosenfeld, Eesti Mesinike Liidu tegevjuht
Mesindustarvikute müük. Leila Rosenfeld – OÜ E-mesilane

10.00 Algab laadaprogramm kultuurikeskuses, parklas, vanas raamatukogus ja õuel. Toimub käsitöö- ja sügisandide näitus ning müük; lisaks küladele ja firmadele oodatakse taluperemehi ja -naisi, kellel on müügiks pakkuda omavalmistatud kudumeid, õmblustöid, ehteid, keraamikat, küpsetisi, korve ja saunavihtu. Raamatukogus on laste jututuba, näitus laste päevakohastest joonistustest ning mesindusala-se kirjanduse näitus. Üllatused ja loterii. Kell 10.00–12.00 teeb rongiga lõbusõitu mesilane Summ.

11.00 Väljas püstitatud telgis viie meekeogi kaunistamine, samas kell 12.00 meetoitude degusteerimine (sissepääs piletiga 1€ või ostetud kavaga 2 €).

12.00 Kultuurikeskuse II korrusel tegeleb lastega mesilane Summ. Kärje Kärde ja Mee Meeli õpetusel valmistatakse lille- ja sügiseseadeid, tehakse näomaalinguid. Väljas on mesindustemaaline näitus.

12.30 Karksi-Nuia kirikus esinevad mõisaprouad.

13.00 Raamatukogus jututuba lastele.

14.00 Kultuuriprogramm „Tantsivate mulkide“ juures, mis jätkub tragikoomilise näidendiga kaupluse „Kadri“ ees.

16.00 Meefestivali lõpetamine, korraldajate tänamine. Ostetud kavade vahel (2 €) võitude loosimine.

Festivali jääb lõpetama ansambel „Vanad sõbrad“ ja Küla Karla. Sisepääs ostetud kavaga või piletil 2 €.

TEAVE MÜÜJATELE:

Laadaplatsi-koht (maksimaalselt 2 meetrit) käsitöölisele maksab kolm eurot (3 €), mee ja aiasaadustega kauplejatele laadaplatsi meeter neli eurot (4 €) ja tööstuskaubal (riided, jne.) on meetrihind kuus eurot (6 €). Elekter maksab kaks eurot (2 €).

KONTAKT:

Karksi Valla Kultuurikeskus:
kultuurikeskus.karksi.ee
Tel. 43 555 13
Leili Nael: leili.nael@mail.ee,
telefonid 56 95 87 76, 43 31 602

*Soovime augusti- ja septembrikuu
sünnipäevalastele palju õnne
ja tugevat tervist!*

Heino Narusk	86	29. august	Aare Pärn	76	15. august
August Käära	85	4. august	Rein Kõiva	76	16. august
Hans Vinkman	84	29. august	Helju Haaviste	76	10. september
Evald Vaher	83	20. august	Era Virnas	75	9. september
Allan Astel	81	24. september	Maimu Avaste	70	29. august
Eduard Alliksoo	80	14. august	Aavo-Heiki Allas	70	31. august
Johannes-Feodor Virit	80	10. september	Hans Paas	65	26. august
Heino Luts	79	1. august	Juhan Märtssoo	65	9. september
Arend Jagomann	79	15. september	Maire Ojabstein	65	27. september
Karl-August Jürgens	79	24. september	Aleksander Sepp	60	1. september
Aado Talimaa	78	9. august	Vello Lauge	60	11. september
Ülo Pugal	77	22. september	Kalle Vihtre	55	17. august
			Aili Taal	50	18. august

Esi- ja tagakaane fotod: Amar Lauge.

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 5 (73) ilmub oktoobris 2012.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: killk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee.
EML kontakttelefonid: 52 93 589 (A. Kill) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teispäeviti ja reedeti kell 10-16).
Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

**Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit
"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2010 – 31.08.2013" tegevuste kaudu.**

Mesindusprogrammi eesmärgid on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja -õppuste korraldamisel ning kohaliku mesinduselu edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike parem erialane teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja -võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjes; mee kvaliteedi seireuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada. Programmi raames valminud materjalid on tasuta.